

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาเรื่องอาการหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนของสตรีวัยหมดประจำเดือนอายุระหว่าง 45-59 ปี ที่ได้รับการบำบัดด้วยฮอร์โมนทดแทนไปแล้วอย่างน้อย 3 เดือน ยกเว้นสตรีที่มีความผิดปกติของระบบต่อมไร้ท่อ ซึ่งมารับบริการที่คลินิกสตรีวัยหมดประจำเดือน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ได้รวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม พ.ศ. 2548 โดยการสัมภาษณ์ และคัดลอกข้อมูลจากข้อมูลบันทึกประวัติการรักษา และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตาราง โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลประวัติประจำเดือน การใช้ฮอร์โมนทดแทน ผลการตรวจร่างกาย และผลการตรวจห้องปฏิบัติการของประชากร

ส่วนที่ 3 อาการวัยหมดประจำเดือนหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนของประชากร

ส่วนที่ 4 อาการข้างเคียงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนของประชากร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	120	100
อายุ (ปี)		
45-49	40	33.3
50-54	44	36.7
55-59	36	30.0
อายุเฉลี่ย 51.84 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.138		
สถานภาพสมรส		
คู่	91	75.8
สามีเสียชีวิต (หม้าย)	11	9.2
โสด	10	8.3
หย่าร้าง	6	5.0
แยกกันอยู่	2	1.7
ระดับการศึกษา		
ประถม 1-7	48	40.0
มัธยม 1-6	19	15.8
ปวช./ปวท./ปกศ./ปกส.	6	5.0
อนุปริญญา/ปริญญาตรี	32	26.7
ปริญญาโท/เอก	15	12.5

จากตาราง 1 พบว่าประชากรมีอายุอยู่ระหว่าง 50-54 ปีมากที่สุดคือร้อยละ 36.7 รองลงมา 45 - 49 ปีร้อยละ 33.3 ค่าเฉลี่ยของอายุประมาณ 5 ปี 10 เดือน (± 4.138) อายุต่ำสุดคือ 49 ปี และสูงสุดคือ 59 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 75.8 และระดับการศึกษาสูงสุดประถมศึกษามีมากที่สุดคือร้อยละ 40

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อาชีพ รายได้ของครอบครัวรายได้ส่วนตัว ความเพียงพอในการใช้จ่ายของรายได้ครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	120	100
อาชีพ		
รับราชการ/ราชการบำนาญ	48	40.0
แม่บ้าน	31	25.8
ค้าขาย	18	15.0
รับจ้าง	13	10.8
เกษตรกร	8	6.7
รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว	2	1.7
รายได้โดยประมาณของครอบครัวต่อเดือน (บาท)		
≤ 10,000	18	13.4
10,001 - 20,000	22	18.3
20,001 - 30,000	18	15.0
30,001 - 40,000	21	17.5
> 40,000	31	25.8
รายได้ส่วนตัวต่อเดือน (บาท)		
ไม่มีรายได้	33	27.5
≤ 5,000	18	15.0
5,001 - 10,000	15	12.5
10,001 - 15,000	16	13.3
15,001 - 20,000	16	13.3
20,001 - 25,000	10	8.4
25,001 - 30,000	8	6.7
> 30,000	4	3.3
ต่ำสุด 0 สูงสุด 45,000		
ค่าเฉลี่ย 12,533.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12,638.95		

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามรายได้ของครอบครัวรายได้ส่วนตัว ความเพียงพอในการใช้จ่ายของรายได้ครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัว (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้อมูลส่วนบุคคล	120	100
ความเพียงพอในการใช้จ่ายของรายได้		
พอใช้	79	65.8
เหลือเก็บ	23	19.2
ไม่พอใช้	17	14.2
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
1	2	1.7
2 - 4	88	73.3
5 - 7	30	25.0
ต่ำสุด 1 สูงสุด 7		
ค่าเฉลี่ย 3.59 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.287		

จากตาราง 2 พบว่าประชากรมีอาชีพรับราชการ/ราชการบำนาญมากที่สุดคือร้อยละ 40 รองลงมาคืออาชีพแม่บ้านร้อยละ 25.8 รายได้ของครอบครัวต่อเดือนประมาณ 30,001- 40,000 บาท มากที่สุดคือร้อยละ 25.8 รองลงมา 5,000 - 10,000 บาท และ 20,000 - 30,000 บาทคือร้อยละ 18.3 และ 17.5 ส่วนรายได้ส่วนตัวต่อเดือน พบว่าไม่มีรายได้มากที่สุดคือร้อยละ 27.5 ส่วนที่มีรายได้ จะอยู่ $\leq 5,000$ บาทร้อยละ 15 มากกว่าช่วงอื่นๆ ค่าเฉลี่ยของรายได้ส่วนตัว 12,533.25บาท ($\pm 12,638.95$) ค่าต่ำสุดคือ 0 บาท สูงสุดคือ 45,000 บาท ส่วนใหญ่มีความเพียงพอในการใช้จ่ายของรายได้ครอบครัวร้อยละ 65.8 และจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 2 - 4 คน ร้อยละ 73.3 ค่าเฉลี่ย 3 - 4 คน (± 1.29) ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 7 คน

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ การได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว การได้รับคำแนะนำจากเพื่อน/เพื่อนร่วมงานหรือญาติ การได้รับคำแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์เกี่ยวกับอาการวิหคประจำเดือน และการมาตรวจตามนัด

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	120	100
การได้รับคำปรึกษาแนะนำจากบุคคลในครอบครัวเกี่ยวกับอาการวิหคประจำเดือน		
ไม่เคย	92	76.7
เคย (ระบุ)	28	23.3
สามี	(12)	(10.0)
บุตร	(12)	(10.0)
ญาติในครอบครัว	(4)	(3.3)
การได้รับคำปรึกษาแนะนำจากเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน หรือญาติคนอื่น ๆ เกี่ยวกับอาการวิหคประจำเดือน		
ไม่เคย	64	53.3
เคย	56	46.7
การได้รับความรู้คำแนะนำเกี่ยวกับอาการวิหคประจำเดือน การใช้ฮอร์โมนทดแทนอาการข้างเคียงจากบุคลากรทางการแพทย์		
เคย	116	96.7
เคยสม่ำเสมอ	(104)	(86.7)
เคยไม่สม่ำเสมอ	(12)	(10.0)
ไม่เคย	4	3.3
การมาตรวจตามนัด		
บ่อย	108	90.0
ค่อนข้างบ่อย	10	8.3
นานๆครั้ง (เนื่องจากไม่ว่าง)	2	1.7

จากตาราง 3 พบว่าประชากรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับอาการวิหคประจำเดือนจากบุคคลในครอบครัวร้อยละ 76.7 มีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 23.3 ที่เคยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากบุคคลในครอบครัวโดยจากสามี และบุตรเท่ากันคือร้อยละ 10 ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับอาการวิหคประจำเดือนจากเพื่อน/เพื่อนร่วมงานหรือญาติคนอื่น ๆ ร้อยละ 53.3 เคยร้อยละ 46.7 และส่วนใหญ่ได้รับความรู้และคำแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ร้อยละ 96.7 และได้รับความรู้อย่างสม่ำเสมอสม่ำเสมอร้อยละ 86.7

ประชากรส่วนใหญ่มารับการตรวจตามนัดบ่อยร้อยละ 90 มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ตรงตามนัดร้อยละ 1.7 และเหตุผลคือไม่มีเวลาว่าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 2 ข้อมูลประวัติ เกี่ยวกับประจำเดือนก่อนการใช้ฮอร์โมนทดแทน ผลการตรวจร่างกาย และผลตรวจห้องปฏิบัติการ

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามประวัติเกี่ยวกับประจำเดือนก่อนการใช้ฮอร์โมนทดแทน และโรคประจำตัวหรือการเจ็บป่วยในอดีต

ข้อมูลประวัติเกี่ยวกับประจำเดือนก่อนการใช้ฮอร์โมนทดแทน และโรคประจำตัวหรือการเจ็บป่วยในอดีต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประวัติประจำเดือนก่อนการใช้ฮอร์โมนทดแทน		
ไม่มีประจำเดือนมาจากการผ่าตัด	53	44.2
ไม่มีประจำเดือนมามากกว่า 12 เดือนขึ้นไป	25	20.8
ไม่สม่ำเสมอแต่ขาดประจำเดือนไม่เกิน 12 เดือน	25	20.8
สม่ำเสมอ	17	14.2
การมีโรคประจำตัวหรือการเจ็บป่วยในอดีต		
ไม่มี	81	67.5
มี	39	32.5
ความดันโลหิตสูง	(18)	(15.1)
ไขมันในเลือดสูง	(12)	(10.0)
หัวใจ	(4)	(3.3)
กระดูกและข้อ	(6)	(5.0)
อื่นๆ (ภูมิแพ้ 4 ราย หอบหืด 2 ราย และ	(7)	(4.0)
กล้ามเนื้อหัวใจอ่อนแรง 1 ราย)		

จากตาราง 4 พบว่าประชากรหมดประจำเดือนจากการผ่าตัดมดลูกหรือผ่าตัดทั้งมดลูก และรังไข่มีมากที่สุดคือร้อยละ 44.2 รองลงมาคือประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอแต่ขาดประจำเดือนไม่เกิน 12 เดือน และไม่มีประจำเดือนมากกว่า 12 เดือนคือร้อยละ 20.8 เท่ากัน สำหรับกลุ่มที่ไม่มีประจำเดือนมากกว่า 12 เดือนจะมีช่วงเวลาหมดประจำเดือนมานาน 3 - 4 ปี มากกว่าช่วงเวลาอื่นๆ คือร้อยละ 9.2 (ตารางภาคผนวก 1) และประชากรส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัวร้อยละ 67.5 ส่วนน้อยที่มีโรคประจำตัวคือ ร้อยละ 32.5 และโรคประจำตัวที่พบมากที่สุด ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูงคือร้อยละ 15.1

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามการตัดสินใจใช้ฮอร์โมนทดแทน การเปลี่ยนฮอร์โมนทดแทน กลุ่มของฮอร์โมนทดแทนที่ใช้ในปัจจุบัน วิธีการใช้ฮอร์โมนทดแทน ระยะเวลาการใช้ฮอร์โมนทดแทน รูปแบบการใช้ฮอร์โมนทดแทนและการใช้ฮอร์โมนทดแทน

ข้อมูลการใช้ฮอร์โมนทดแทน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	120	100
การตัดสินใจเริ่มใช้ ฮอร์โมนทดแทน (ตอบได้หลายข้อ)		
แพทย์/บุคลากรทางสุขภาพแนะนำ	89	31.1
รักษาอาการหมดประจำเดือน	86	30.0
ป้องกันภาวะกระดูกบาง	50	17.5
ส่งเสริมสุขภาพ	44	15.4
ปัญหาทางเพศสัมพันธ์	15	5.3
เพื่อนแนะนำ อ่านหนังสือ และแผ่นพับ	2	0.7
การเปลี่ยนชนิดของฮอร์โมนทดแทน		
ไม่เคย	68	56.7
เคย	52	43.3
จำนวนที่เคยเปลี่ยน (ครั้ง)		
1	(36)	(30.0)
2	(15)	(12.5)
3	(1)	(0.8)
กลุ่มของฮอร์โมนทดแทนที่ใช้ปัจจุบัน		
เอสโตรเจนอย่างเดียว	50	41.7
เอสโตรเจนและโปรเจสโตเจน	42	35.0
ทิโอบีลอน	28	23.3
วิธีการใช้ฮอร์โมนทดแทน		
รับประทาน	115	95.8
แปะผิวหนัง	2	1.7
ทา	2	1.7
รับประทานและทา	1	0.8

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามการตัดสินใจใช้ฮอร์โมนทดแทน การเปลี่ยนชนิดของฮอร์โมนทดแทน กลุ่มของฮอร์โมนทดแทนที่ใช้ในปัจจุบัน วิธีการใช้ฮอร์โมนทดแทน ระยะเวลาการใช้ฮอร์โมนทดแทน รูปแบบการใช้ฮอร์โมนทดแทน และการใช้ฮอร์โมนทดแทน (ต่อ)

ข้อมูลการใช้ฮอร์โมนทดแทน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	120	100
ระยะเวลาการใช้ฮอร์โมนทดแทนชนิดปัจจุบัน		
< 1 ปี	45	37.5
1 – 5 ปี	61	50.8
> 5 ปี	14	11.7
รูปแบบการใช้ฮอร์โมนทดแทน		
ใช้เอสโตรเจนอย่างเดียวอย่างต่อเนื่อง	53	44.2
ใช้เอสโตรเจนและโปรเจสโตเจนหรือทีโอบีโกลนอย่างต่อเนื่องแบบไม่มีประจำเดือน	48	40.0
ใช้เอสโตรเจนและโปรเจสโตเจนเป็นรอบๆแบบมีประจำเดือน	19	15.8
การใช้ฮอร์โมนทดแทน		
สม่ำเสมอ	113	94.2
ไม่สม่ำเสมอ (กลัวเป็นมะเร็ง 4 ราย และกลัวผลข้างเคียงอื่นๆ 3 ราย)	7	5.8

จากตาราง 5 พบว่าประชากรมากที่สุดตัดสินใจเริ่มใช้ฮอร์โมนทดแทนโดยมีเหตุผลจากแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์แนะนำมากที่สุดคือร้อยละ 31.1 เหตุผลรองลงมาคือรักษาอาการหมดประจำเดือนร้อยละ 30

ประชากรเกินครึ่งไม่เคยเปลี่ยนชนิดการใช้ฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 56.7 ส่วนกลุ่มที่เคยเปลี่ยนพบว่าเคยเปลี่ยน 1 ครั้งมากที่สุดร้อยละ 30 และช่วงระยะเวลาที่ใช้มากที่สุด 1 - 5 ปี (ตารางภาคผนวก 2) ซึ่งกลุ่มที่เปลี่ยนฮอร์โมนทดแทนระบุว่า เพราะมีอาการข้างเคียงร้อยละ 41.2 (ตารางภาคผนวก 3) กลุ่มฮอร์โมนทดแทนที่ประชากรใช้ปัจจุบันเป็นกลุ่มฮอร์โมนเอสโตรเจนอย่างเดียวมากที่สุดร้อยละ 41.7 และส่วนใหญ่ใช้วิธีแบบรับประทานร้อยละ 95.8 ระยะเวลาที่ใช้ 1 - 5 ปี

มากที่สุดคือร้อยละ 50.8 โดยใช้เอสโตรเจนอย่างเดียวอย่างต่อเนื่องมากที่สุดร้อยละ 44.2 รองลงมา
ใช้เอสโตรเจน และ โปเจสโตเจน หรือทีโบลอน อย่างต่อเนื่องแบบไม่มีประจำเดือนร้อยละ 40 และ
ส่วนใหญ่ใช้ฮอร์โมนทดแทนอย่างสม่ำเสมอคือ ร้อยละ 94.2 มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้ฮอร์โมนทดแทน
อย่างไม่สม่ำเสมอคือ ร้อยละ 5.8 เหตุผลคือ กลัวเป็นมะเร็ง และผลข้างเคียง แต่ก็ยังคงใช้ฮอร์โมน
ทดแทนอยู่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามผลการตรวจร่างกายก่อนและหลังการใช้
ฮอร์โมนทดแทนได้แก่ความดันโลหิต การตรวจภายใน และการตรวจมะเร็งเต้านม

ข้อมูลการผลตรวจร่างกาย ก่อนและหลัง การใช้ฮอร์โมนทดแทน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้อมูลการผลตรวจร่างกาย ก่อนและหลัง การใช้ฮอร์โมนทดแทน	120	100
ความดันโลหิต		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	74	61.7
ผิดปกติแล้วเปลี่ยนเป็นปกติ**	5	4.2
ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ**	13	10.8
ผิดปกติทั้งก่อนและหลัง**	5	4.2
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	23	6.1
ผลตรวจภายใน		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	42	35.0
ผิดปกติแล้วเปลี่ยนเป็นปกติ*	4	3.3
ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ*	3	2.5
ผิดปกติทั้งก่อนและหลัง*	1	0.8
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	70	58.4
การตรวจมะเร็งเต้านม		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	44	36.7
ผิดปกติแล้วเปลี่ยนเป็นปกติ* (ถุงน้ำ)	7	5.8
ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ* (ถุงน้ำ)	9	7.5
ผิดปกติทั้งก่อนและหลัง* (ถุงน้ำ)	9	7.5
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	51	42.5

หมายเหตุ

¹ ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบเนื่องจากไม่ครบรอบ 1 ปี ในการตรวจ และบางกลุ่มเริ่มใช้
ฮอร์โมนทดแทนมาจากที่อื่นก่อน

* มีอาการผิดปกติแต่ไม่เป็นมะเร็ง

** ความดันโลหิตอยู่ในช่วง > 130/90 – 160/110 มิลลิเมตรปรอท (อยู่ในระดับปานกลาง)

จากตาราง 6 พบว่าประชากรส่วนใหญ่มีความดันโลหิตอยู่ในเกณฑ์ ปกติทั้งก่อนและ หลังการใช้ฮอร์โมนทดแทนคือ ร้อยละ 61.7 แต่มีบางส่วนปกติเปลี่ยนเป็นผิดปกติร้อยละ 10.8 ผล การตรวจภายในปกติทั้งก่อนและหลังการใช้ฮอร์โมนทดแทนมีมากที่สุดร้อยละ 35 ส่วนผลการ ตรวจมะเร็งเต้านมพบว่า ผลปกติทั้งก่อนและหลังการใช้ฮอร์โมนทดแทนเช่นเดียวกันคือ ร้อยละ 36.7

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามผลการตรวจห้องปฏิบัติการก่อนและหลังการ
ใช้ฮอร์โมนทดแทน ได้แก่ ผลการทำงานของตับ ระดับไขมันในเลือด และผลการ
ตรวจมะเร็งปากมดลูก

ข้อมูลการผลการตรวจและห้องปฏิบัติการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลการทำงานของตับ		
อัลคาไลฟอสฟาเตส		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	68	56.7
ผิดปกติแล้วเปลี่ยนเป็นปกติ	2	1.7
ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ	2	1.7
ผิดปกติทั้งก่อนและหลัง	1	0.8
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	47	39.1
กลูตามิกออกซาโลอะซิติกทรานซามิเนส		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	69	57.5
ผิดปกติแล้วเปลี่ยนเป็นปกติ	1	0.8
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	50	41.7
กลูตามิกไพรูเวททรานซามิเนส		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	70	58.3
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	50	41.7
ระดับไขมันในเลือด		
ระดับไขมันไตรกลีเซอไรด์		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	48	40.0
ผิดปกติแล้วเปลี่ยนเป็นปกติ	8	6.7
ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ	13	10.8
ผิดปกติทั้งก่อนและหลัง	3	2.5
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	48	40.0

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามผลการตรวจห้องปฏิบัติการก่อนและหลังการใช้ฮอร์โมนทดแทนได้แก่ผลการทำงานของตับ ระดับไขมันในเลือด และผลการตรวจมะเร็งปากมดลูก (ต่อ)

ข้อมูลการผลตรวจร่างกายและห้องปฏิบัติการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับไขมันรวม		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	43	35.8
ผิดปกติแล้วเปลี่ยนเป็นปกติ	16	13.3
ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ	10	8.3
ผิดปกติทั้งก่อนและหลัง	4	3.3
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	47	39.3
ระดับไขมันที่มีความหนาแน่นสูง		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	69	57.5
ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ	1	0.8
ผิดปกติทั้งก่อนและหลัง	1	0.8
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	49	40.9
ระดับไขมันที่มีความหนาแน่นต่ำ		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	50	41.7
ผิดปกติแล้วเปลี่ยนเป็นปกติ	8	6.7
ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ	9	7.5
ผิดปกติทั้งก่อนและหลัง	5	4.2
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	48	40.0
การตรวจมะเร็งปากมดลูก		
ปกติทั้งก่อนและหลัง	46	38.3
ผิดปกติแล้วเปลี่ยนเป็นปกติ*	3	2.5
ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ*	1	0.8
ผิดปกติทั้งก่อนและหลัง*	1	0.8
ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบ ¹	49	57.6

จากตาราง 7 พบว่าประชากรเกินครั้งที่ผลการทำงานของดัดได้แก่ อัลคาไลฟอสฟาเตส ปกติทั้งก่อนและหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 56.7 ส่วนผลกูดตามิกออกซาโลอะซิติก ทรานซา มิเนสก็มีประชากรเกินครั้งที่ ผลปกติทั้งก่อนและหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 57.5 และผล กูดตามิกไพโรเวททรานซามิเนสก็เช่นเดียวกัน ที่มีประชากรเกินครั้งที่ผลปกติทั้งก่อนและหลังได้รับ ฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 58.3

ผลระดับไขมันในเลือดพบว่า ประชากรมีผลระดับไขมันไตรกลีเซอไรด์ปกติทั้งก่อน และหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนมีมากที่สุดคือร้อยละ 40 แต่พบว่า ผลปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติ ร้อยละ 10.8 ระดับไขมันรวมผลปกติทั้งก่อน และหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 35.8 แต่ บางส่วน ผลที่ปกติแล้วเปลี่ยนเป็นผิดปกติร้อยละ 8.3 ระดับไขมันที่มีความหนาแน่นสูงเกินครั้งที่ ผลปกติทั้งก่อนและหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 57.5 ระดับไขมันที่มีความหนาแน่นต่ำผล ปกติทั้งก่อนและหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนมากที่สุดร้อยละ 41.7 แต่บางส่วน ผลปกติแล้ว เปลี่ยนเป็นผิดปกติร้อยละ 7.5

ส่วนผลการตรวจมะเร็งปากมดลูกพบว่า ผลปกติทั้งก่อนและหลังได้รับฮอร์โมน ทดแทนมากที่สุดคือร้อยละ 38.3

ส่วนที่ 3 อาการวิหคประจำเดือนหลังได้รับฮอร์โมนทดแทน

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามอาการวิหคประจำเดือนหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนเกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์ และทางเดินปัสสาวะ

อาการวิหคประจำเดือน	ไม่เคยมีอาการ	อาการหายไปหรือลดลง	อาการคงเดิม	อาการเพิ่มขึ้น	รวม
	มาก่อน				
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ช่องคลอดแห้งคันแสบ	51 (42.5)	45 (37.5)	19 (15.8)	5 (4.2)	120
รู้สึกเจ็บเวลามีเพศสัมพันธ์	43 (35.8)	31 (25.8)	15 (12.5)	4 (3.3)	93
ปัญหาความต้องการทางเพศ	25 (23.5)	27 (25.1)	25 (23.5)	16 (14.9)	93
เลือดออกทางช่องคลอดเนื่องจากมีแผล	117 (97.5)	2 (1.7)	1 (0.8)	0 (0.0)	120
ติดเชื้ทางช่องคลอด	102 (85.0)	11 (9.2)	6 (5.0)	1 (0.8)	120
ปัสสาวะบ่อย	53 (44.2)	13 (10.8)	44 (36.7)	10 (8.3)	120
ปัสสาวะแสบขัด	86 (71.7)	17 (14.2)	14 (11.7)	2 (1.7)	120
ปัสสาวะเล็ดเวลาไอหรือจาม	63 (52.5)	11 (9.2)	40 (33.3)	6 (5.0)	120

จากตารางที่ 8 ระบบสืบพันธุ์และทางเดินปัสสาวะพบว่าประชากรส่วนใหญ่ เกินครึ่งหรือมากที่สุดไม่เคยมีอาการวิหคประจำเดือนมาก่อนเกือบทุกอาการ 7 ใน 8 ข้อ โดยมีร้อยละ 97.5-35.8 บางส่วนของประชากรที่มีอาการมาก่อนแล้วหายไปหรือลดลงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 37.5-1.7 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ไม่เคยมีอาการมาก่อนเกี่ยวกับอาการช่องคลอดแห้ง

ค้นแสพบหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนมากที่สุดร้อยละ 42.5 รองลงมา มีอาการดีขึ้นหรือหายไปร้อยละ 37.5

สำหรับประชากรที่แต่งงานแล้ว ไม่เคยมีอาการเจ็บเวลามีเพศสัมพันธ์มาก่อนมากที่สุด ร้อยละ 35.8 รองลงมาพบว่า มีอาการหายไปหรือลดลง หลังได้รับฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 25.8

ปัญหาความต้องการทางเพศ พบว่ามีปัญหาหายไปหรือลดลงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนมากที่สุดร้อยละ 25.1 รองลงมาไม่เคยมีปัญหาขึ้นมาก่อนเท่ากับปัญหาคงเดิมคือร้อยละ 23.5

ส่วนใหญ่ไม่เคยมีอาการเลือดออกทางช่องคลอดเนื่องจากมีแผลมาก่อนร้อยละ 97.5 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีอาการติดเชื้อทางช่องคลอดมาก่อนร้อยละ 85 ไม่เคยมีอาการปัสสาวะบ่อยมาก่อนมากที่สุดร้อยละ 44.2 รองลงมาอาการคงเดิมและมีอาการหายไปหรือลดลงร้อยละ 36.7 10.8 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ไม่เคยมีอาการปัสสาวะแสบขัดมาก่อนร้อยละ 71.7

ไม่เคยมีอาการปัสสาวะเล็ดเวลาไอหรือจามมาก่อนร้อยละ 52.5 รองลงมาอาการคงเดิมร้อยละ 33.3

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามอาการวิหคประจำเดือนหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนเกี่ยวกับระบบประสาทอัตโนมัติ

อาการวิหคประจำเดือน	ไม่เคยมีอาการ	อาการหายไป	อาการคงเดิม	อาการเพิ่มขึ้น	รวม
	มาก่อน	หรือลดลง			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ร้อนวูบวาบ	20 (16.7)	87 (72.5)	11 (9.2)	2 (1.7)	120
ร้อนส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือร้อนทั่วตัว	45 (37.5)	64 (53.3)	8 (6.7)	3 (2.5)	120
ปวดศีรษะ	42 (35.0)	36 (30.0)	37 (30.8)	5 (4.2)	120
ใจสั่น	56 (46.7)	35 (29.2)	22 (18.3)	7 (5.8)	120
เวียนศีรษะหน้ามืดเป็นลม	58 (48.3)	28 (23.3)	32 (26.7)	2 (1.7)	120
นอนหลับยากในตอนกลางคืนหรือหลับไม่สนิทไม่ต่อเนื่อง	35 (29.2)	49 (40.8)	27 (22.5)	9 (7.5)	120

จากตาราง 9 ระบบประสาทอัตโนมัติพบว่าประชากรส่วนใหญ่หรือมากที่สุด ไม่เคยมีอาการมาก่อนเกี่ยวกับระบบประสาทอัตโนมัติ บางอาการ 3 ใน 6 ข้อ โดยมีร้อยละ 48.3 - 35 และบางอาการจะพบว่า ประชากรส่วนใหญ่และเกือบครึ่งเคยมีอาการมาก่อนแล้วหายไปหรือลดลง ร้อยละ 72.5 - 40.8 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ไม่เคยมีอาการเวียนศีรษะหน้ามืดเป็นลม ใจสั่น ปวดศีรษะร้อยละ 48.3 46.7 และ 35 ประชากรมากที่สุด เคยมีอาการแล้วหายไปหรือลดลง 3 ข้อ ใน 6 ข้อ ได้แก่ ร้อนวูบวาบ อาการลดลงหรือหายไปร้อยละ 72.5 ร้อนส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือร้อนทั่วตัวหายไป หรือลดลงร้อยละ 53.3 นอนหลับยากในตอนกลางคืน หรือหลับไม่สนิทไม่ต่อเนื่องหายไปหรือลดลงร้อยละ 40.8

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามอาการวัยหมดประจำเดือนหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนเกี่ยวกับผิวหนัง และระบบกล้ามเนื้อ

อาการวัยหมดประจำเดือน	ไม่เคยมีอาการ มาก่อน	อาการหายไป หรือลดลง	อาการคงเดิม	อาการเพิ่มขึ้น	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ผิวหนัง บางลง	39 (32.5)	28 (23.3)	36 (30.0)	17 (14.2)	120
ผิวหนัง แห้ง และคัน	36 (30.0)	29 (24.2)	39 (32.5)	16 (13.3)	120
ผิวหนังเหี่ยวย่น	31 (25.8)	24 (20.0)	44 (36.7)	21 (17.5)	120
อาการผิวหนังฟกช้ำง่าย	54 (45.0)	13 (10.8)	38 (31.7)	15 (12.5)	120
อาการตาแห้ง หรือแสบตา	56 (46.7)	13 (10.8)	38 (31.7)	13 (10.8)	120
อาการปวดตามตัว กล้ามเนื้อ	25 (20.8)	32 (26.7)	47 (39.2)	16 (13.3)	120
อาการปวดตามข้อต่างๆ	39 (32.5)	24 (20.0)	42 (35.0)	15 (12.5)	120
อาการปวดหลังหรือเอว	31 (25.8)	25 (20.8)	48 (40.0)	16 (13.3)	120

จากตาราง 10 ผิวหนัง และระบบกล้ามเนื้อ พบว่าประชากรมากที่สุดที่ไม่มีอาการวัยหมดประจำเดือนเกี่ยวกับผิวหนัง และระบบกล้ามเนื้อ มาก่อนในบางอาการคือ 3 ข้อ ใน 8 ข้อ โดยมีร้อยละ 46.7 - 32.5 และหลายอาการที่ประชากรมากที่สุดเคยมีอาการมาก่อนและหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนอาการยังคงเดิม 5 ข้อ ใน 8 ข้อ มีร้อยละ 40 - 32.5 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ไม่เคยมีอาการมาก่อนคือ ผิวหนังบางลง ผิวหนังฟกช้ำง่ายและตาแห้งหรือแสบตา ร้อยละ 32.5 45 และ 46.7 แต่ประชากรมากที่สุดเคยมีอาการวัยหมดประจำเดือนมาก่อนและหลังได้รับฮอร์โมนทดแทน พบว่าอาการยังคงเดิม ได้แก่ ผิวหนังเหี่ยวย่น และผิวหนังแห้ง และคัน ร้อยละ 36.7 และ 32.5 และปวดหลังหรือเอว ปวดตามตัวกล้ามเนื้อ และปวดตามข้อต่างๆ ร้อยละ 40 39.2 และ 35 ตามลำดับ

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามอาการวัยหมดประจำเดือนหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนเกี่ยวกับทางด้านจิตใจและอารมณ์

อาการวัยหมดประจำเดือน	ไม่เคยมีอาการ มาก่อน	อาการหายไป หรือลดลง	อาการคงเดิม	อาการเพิ่มขึ้น	รวม
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
หงุดหงิดง่ายอารมณ์แปรปรวน	22 (18.3)	69 (57.5)	24 (20.0)	5 (4.2)	120
ซึมเศร้า	62 (51.7)	37 (30.8)	18 (15.0)	3 (2.5)	120
หุดหู่ เบื่อหน่าย	53 (44.2)	37 (30.8)	27 (22.5)	3 (2.5)	120
สมาธิลดลงในการกระทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง	50 (41.7)	29 (24.2)	35 (29.2)	6 (5.0)	120
หลงลืมง่าย ความจำเสื่อม	20 (16.7)	11 (9.2)	59 (49.2)	30 (25.0)	120

จากตาราง 11 ทางด้านจิตใจและอารมณ์พบว่าประชากรมากที่สุดไม่มีอาการของวัยหมดประจำเดือนเกี่ยวกับทางด้านจิตใจและอารมณ์มาก่อนหลายอาการ 3 ใน 5 ข้อ โดยมีร้อยละ 51.8 - 41.7 แต่มีหนึ่งอาการที่เคยมีอาการแล้วหายไปหรือลดลง และหนึ่งอาการที่คงเดิมดังมีรายละเอียดดังนี้ ไม่มีอาการซึมเศร้า ไม่มีอาการหุดหู่เบื่อหน่ายร้อยละ 51.7 44.2 ตามลำดับไม่มีอาการสมาธิลดลงในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร้อยละ 41.7 แต่เคยมีอาการหงุดหงิดง่ายอารมณ์แปรปรวนและหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนอาการหายไปหรือลดลงร้อยละ 57.5 สำหรับอาการหลงลืมง่าย ความจำเสื่อม ยังคงเดิม หลังได้รับฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 49.2

ส่วนที่ 4 อาการข้างเคียงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทน

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามอาการข้างเคียงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนในปัจจุบัน

อาการข้างเคียงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทน	ไม่มีอาการ	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
อาการคลื่นไส้ อาเจียน	103 (85.8)	11 (9.2)	6 (5.0)	0 (0.0)	120
อาการเจ็บคัดตึงเต้านม	67 (55.8)	28 (23.3)	20 (16.7)	4 (3.3)	120
อาการง่วงซึม	76 (63.3)	28 (18.3)	20 (15.8)	4 (2.5)	120
สิว/ผิวมัน	99 (82.5)	12 (10.0)	8 (6.7)	1 (0.8)	120
ภาวะขนดก	108 (90.0)	7 (5.8)	5 (4.2)	0 (0.0)	120
น้ำหนักเพิ่ม	51 (42.5)	43 (35.9)	19 (15.8)	7 (5.8)	120
ปวดท้องน้อย	85 (70.8)	30 (25.0)	5 (4.2)	0 (0.0)	120
บวมตามตัว ท้องโตขึ้น มีแน่นท้อง	88 (73.3)	17 (14.2)	12 (10.0)	3 (2.5)	120
ความต้องการทางเพศมากขึ้น	66 (55.0)	25 (20.8)	28 (23.3)	1 (0.8)	120
มีอาการประจำเดือนมา กระปริบกระปรอย	56 (81.2)	8 (11.6)	5 (7.2)	0 (0.0)	69

จากตาราง 12 อาการข้างเคียงพบว่าประชากรส่วนใหญ่จนถึงเกือบครึ่งคือร้อยละ 90 - 42.5 ไม่เคยมีอาการข้างเคียงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทน แต่มีบางส่วนที่มีอาการข้างเคียงเล็กน้อย โดยมีร้อยละ 35.9 - 5.8 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ส่วนใหญ่ไม่มีอาการคลื่นไส้อาเจียนหลังการใช้ฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 85.8 เกินครึ่งไม่มีอาการอาการเจ็บคัดตึงเต้านมร้อยละ 55.8 รองลงมามีอาการเล็กน้อยร้อยละ 23.3 ส่วนใหญ่ไม่มีอาการง่วงซึมร้อยละ 63.3 รองลงมามีอาการเล็กน้อยร้อยละ 18.3 ส่วนใหญ่ไม่มีอาการมีสิว/ผิวน้ำ และ มีภาวะขนคุด ร้อยละ 82.5 และ 90 ตามลำดับ ประชากรไม่มีอาการข้างเคียงเรื่องน้ำหนักเพิ่มหลังการใช้ฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 42.5 รองลงมามีอาการเล็กน้อยร้อยละ 25 โดยเกินกว่าครึ่งที่มีน้ำหนักเพิ่ม 1 - 2 กิโลกรัม คือร้อยละ 53.6 (ตารางภาคผนวก 5) ส่วนใหญ่ไม่มีอาการปวดท้องน้อย และไม่มีอาการบวมตามตัวท้องโตขึ้นมีแน่นท้องคือร้อยละ 70.8 และ 73.3 ตามลำดับ

ประชากรเกินกว่าครึ่ง ไม่มีอาการมีปัญหาความต้องการทางเพศมากขึ้นหลังการใช้ฮอร์โมนทดแทนร้อยละ 55 รองลงมา มีปานกลางและมีน้อยร้อยละ 23.3 และ 20.8 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ไม่มีอาการข้างเคียงจากประจำเดือนมากระปริบกระปรอยร้อยละ 81.2

เมื่อมีอาการข้างเคียงต่างๆ หลังได้รับฮอร์โมนทดแทนพบว่าประชากรส่วนใหญ่ได้รับคำปรึกษาแนะนำร้อยละ 51.3 (ตารางภาคผนวก 7) และผลส่วนใหญ่อาการดีขึ้นร้อยละ 68.7 (ตารางภาคผนวก 8)

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามอาการข้างเคียงหลังได้รับสอร์โมนทดแทนโดยรวม

อาการ	ไม่มีอาการ	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	
อาการข้างเคียง โดยรวมหลังได้รับ สอร์โมนทดแทน	73 (60.8)	46 (38.3)	1 (0.9)	0 (0.0)	120

จากตาราง 13 อาการข้างเคียง หลังได้รับสอร์โมนทดแทนโดยรวม พบว่าประชากรเกินครึ่งไม่มีอาการข้างเคียงหลังได้รับสอร์โมนทดแทนร้อยละ 60.8 บางส่วนมีอาการเล็กน้อยร้อยละ 38.3 ส่วนน้อย มีอาการปานกลางร้อยละ 0.9

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามอาการข้างเคียงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนโดยรวม และช่วงระยะเวลาการใช้ฮอร์โมนทดแทน

ช่วงระยะเวลา	อาการข้างเคียงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนโดยรวม			
	ไม่มีอาการ	เล็กน้อย	ปานกลาง	รวม
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)
ระยะเวลา				
< 1 ปี	29 (64.4)	16 (35.6)	0 (0.0)	45 (100)
1-5 ปี	37 (60.7)	23 (37.7)	1 (1.6)	61 (100)
> 5 ปี	7 (50.0)	7 (50.0)	0 (0.0)	14 (100)
รวมจำนวน	73	46	1	120 (100)

จากตาราง 14 อาการข้างเคียง หลังการใช้ฮอร์โมนทดแทนโดยรวม เมื่อจำแนกตามช่วงระยะเวลาหลังได้รับฮอร์โมนทดแทน พบว่าประชากรส่วนใหญ่ และเกินครึ่ง ไม่มีอาการข้างเคียงทุกช่วงเวลา แต่พบว่าผู้ที่มีอาการข้างเคียงเล็กน้อยเป็นผู้ที่ใช้ฮอร์โมนทดแทนนานกว่า 5 ปี มีร้อยละมากกว่าผู้ที่ใช้ฮอร์โมนทดแทนช่วง 1 - 5 ปี และช่วงน้อยกว่า 1 ปี คือ 50 37.7 และ 35.6 ตามลำดับ